

גיליון מס' 397 פרשת נצבים וילך
תש"פ שנה שמינית

השבת האחרונה של השנה מוקדשת
לרפואת כל החולים בנגיף המתפשט
לרפ"ו בתושח"י שיחלימו במהרה
ולהבדיל בין חיים לחיים
לע"נ כל הנספים שנספו לע"נ

דברי שי"ה

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

ירח האיתנים

לשותפינו היקרים שיחי'

ימים אלו הם ימים של חשבון נפש, כל אחד ואחד לעצמו על כל מה שעבר בשנה האחרונה, גם אנחנו אם נסתכל לאחור א"א לתאר ולשער את הצמא הגדול ההולך וגובר מדי שבוע איך שרבים מבקשים עוד ועוד ללמוד מתורתו של רבינו שליט"א, וב"ה זוכים אנו לסיים את השנה עם סיפוק גדול של סייעתא דשמיא בהוצאת הגליון מדי שבוע בשבוע והפצתו בבתי הכנסת ובהיכלי התורה כאן בארץ ישראל ובמדינות רבות ברחבי העולם.

זו גם ההזדמנות להודות לכל אותם שותפים בהפצת דברי התורה ע"י הדפסת הגליון והפצתו במקום מגוריהם ובפרט לגרים מעבר לים אשר מדפיסים מדי שבוע את הגליון ומזכים את הרבים, וכן אלו שנדבה ליבם להיות שותפים בהוצאות לזיכוי הרבים במשך השנה.

כידוע בשנים עברו בליל ראש השנה אלפים אלפים נוהרים מכל קצוות העיר בני ברק לזכות לקבל את ברכת רבינו לברכת השנים לשנה טובה ואי"ה נקוה שגם בשנה זו נזכה לעבור ולהתברך, אבל רבים הם הגרים הערים רחוקות ברחבי הארץ שהיו רוצים לבוא ולהתברך ואינם יכולים מחמת המרחק ובפרט אחינו היקרים אשר מעבר לים שגרים שם וליבם כאן. ובזאת אנו באים להיות לכם לשליחים עבורכם ולהגיש בפני רבינו את שמכם לברכה ולישועה לקראת השנה החדשה.

כל אחד ואחד שירים את תרומתו בסך 50 ₪, יזכה להיות שותף בהפצת דברי תורתו של רבינו שליט"א וכן יועבר שמו למרן שליט"א לברכת השנים ולברכת שנה טובה, בימים הנוראים הבעל"ט.

בימים אלו יציינו בכלל ישראל את הסתלקותו של מרן בעל המשנה ברורה והחפץ חיים ונשאל רבינו: מה יש לומר לתורמים על ענין החזקת התורה?

ואמר רבינו: **שהחפץ חיים (שמירת הלשון ש"ג פ"ו) כתב שהללו המחזיקים תורה לעתיד לבוא הם יידעו ללמוד, שהרי כתוב שיישבו במחיצת תלמידי החכמים - "בצל החכמה בצל הכסף" ואם לא יידעו ללמוד איזה שכר יש להם בכך, זה עונש, על כורחך שיידעו ללמוד. רבנו אמר זאת בשמחה גדולה רבה כמי ששמח בשבילם - כמה טוב יהיה להם שיידעו ללמוד!**

ואשרי הזוכה להיות שותף
בהפצת דברי תורתו של רבינו שליט"א
ניתן לפנות למס': 053-3145900
בברכה מרובה ובברכת שנה טובה
תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה
יצחק גולדשטון

פנינים על הפרשה

ראית עוברי עברה גורמת שיעבור עברה חלילה

"ותראו את שקוציהם ואת גלוליהם" (כ"ט ט"ז)

לכאורה, למה משה היה צריך להאריך בלשונו, ולא אמר מיד: 'פן יש בכם איש או אשה וכו' אשר לבבו פונה לעבד עבודה זרה'. ויש לומר, שהלא לכאורה בני ישראל יתרעמו על משה מדוע הוא חושד אותם בחטא חמור כל כך, שיעבדו עבודה זרה, ולכן הקדים משה ואמר: 'ותראו את שקוציהם', שראיתם עובדי עבודה זרה, וזה עלול לגרום שגם בכם יש מי שעובד, כי מובא בתוספתא (שבועות פ"ג ה"ד): 'הרואה עוברי עבירה מתחייב לראות, הרואה עושי מצוה זכה לראות', כלומר, דגבי עוברי עבירה, עצם מה שארע והוא ראה את העבירה, זה עצמו כבר לא טוב, ואילו גבי עושי מצוה עצם מה שראם זכות היא לו.

על פי דברי התוספתא, רגיל רבנו להסביר את מה שאנו מתוודים ביום כפור: על חטא שחטאנו לפניך באונס וברצון. וידועה השאלה, הרי באונס אינו אשם, ועל מה מתוודה.

ומפרש רבנו, שיתכן שכיון שפעם אחת עבר ברצון, אחרי זה כבר הגיע לידי אונס וכדברי התוספתא הנ"ל, שמי שרואה עוברי עבירה, נתחייב לראות. והענין הוא, שכיון שחטא ברצון הוא נענש ובא לידי אונס, והוא אשם בכך.

לפרשת וילך

מצות כתיבת ספר תורה

"ועתה כתבו לכם את השירה הזאת" (לא, יט)

הנה התורה נקראת כאן שירה, וכן לקמן פסוק כ"ב: "ויכתוב משה את השירה הזאת" וגו', אבל בפסוק כ"ד כתיב: "ויהי ככלות משה לכתוב את דברי התורה הזאת" וגו', ואלו בסוף הפרשה (פסוק ל) חזר וכתב: "וידבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת". וצריך טעם.

והפליא רבנו לחדש בזה, וכדלהלן:

יש מצוה לכל אחד לכתוב ספר תורה (סנהדרין כ"א ב', מן הפסוק ועתה כתבו לכם וגו'), ונראה שעיקר המצוה הוא לכתוב את השירה, היינו שירת דהאזינו, אבל כיון שאסור לכתוב רק חלקים מן התורה, מוכרחים לכתוב את כל התורה כדי לכתוב את השירה. וכך משמע ברמב"ם (ריש פ"ז מס"ת). אבל בודאי מתי שהיה מותר לכתוב מגילות מגילות (דהיינו כל זמן שמשה לא חתם את התורה, גיטין ס' א'), אז המצוה היתה לכתוב רק את השירה. מעתה הכל מובן היטב:

בתחילה נקט: 'ועתה כתבו לכם את השירה' - קורא לזה שירה, כי המצוה היא לכתוב רק את השירה, ועדין אין חיוב לכתוב את כל התורה. וכן בהמשך: 'ויכתב משה את השירה הזאת ביום ההוא וילמדה את בני ישראל'. אבל 'ויהי ככלות משה לכתוב את דברי התורה' - כשגמר לכתוב, דאז חל דין שאסור לכתוב מגילות מגילות, ועל כן כתבו את כל התורה, ממילא אין זה שירה אלא זה כל 'דברי התורה', וכמו שמצוה את יהושע (פסוק כ"ו) 'לקח את ספר התורה הזה' וגו'.

ולכן גם דוקא בסוף הפרשה כתוב: 'וידבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תמם' - כי רק אחרי שספר התורה כבר כתוב בשלמות, מותר לקרא באזניהם את דברי השירה, כי הוא כבר כשר.

מעולם אין רבנו נושא דברים ברבים או בפני צבור, מלבד בשלש הזדמנויות: בשמחות הבית שערך לבניו שליט"א, ובשמחה של מצוה כשזכה לסיים מצות כתיבת ספר תורה, וביום היארציט של אביו הסטייפלר ורבנו החזון איש. ובשמחת הכנסת ספר תורה דיבר אז את הדברים הנ"ל, והוסיף מספר דברים.

והזכיר כי השאגת אריה (סימן ל"ד) נסתפק אם החיוב הוא לכתוב את השירה, ומכיון שאי אפשר, כותבים את כל התורה, אבל באמת המצוה מתקיימת בכתיבת השירה בלבד, או שמכיון שאי אפשר לכתוב פרשיות פרשיות, החיוב מהתורה הוא לכתוב כל התורה, ויהיה נפקא מינה במי שכתב ספר תורה שלם ונתבלה כולו מלבד השירה, האם יצטרך לכתוב שוב או שלא (ורבנו הדפיס הדברים בהקדמה לספרו על מסכת ספר תורה). (שבענו מטובך)

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

ותלמדם חוקי חיים - פרק כ"א סדר ועקביות - המתכון להצלחה (א)

בימינו - הדבר נראה משונה קצת, וכי מתמיד כמו רבי חיים קניבסקי "בזבז את הזמן" כדי ללכת להעיר חברותא? אבל ההיפך הוא הנכון: רבינו ידע את הסוד. הקביעות, והזמן העקבי, שוים את כל המאמצים. מוטב לו לטרוח ללכת עד לבית החברותא, כדי שהקביעות תימשך במועדה בלי איחורים וחסורים.

רבינו עם הגאון רבי בצלאל פכטהלט שליט"א

לא תהיה חולה!

הגאון רבי גדליהו הוויגסברג שליט"א, הנכד שזוכה לשהות חלק גדול משעות היום לצד רבנו שליט"א הקדיש פרק שלם (בספרו 'החובות' פרק ד' 'זהירותו של רבינו שלא לבטל קביעות') לנושא זה.

בין השאר הוא מביא עובדה מאלפת, אותה שמע מרבנו עצמו: היה אחד שלמד עימי (=רבינו הגר"ח) כמה חודשים בקביעות יום יום, כשהתחלנו ללמוד הזהרתי אותו שלא יבטל את הקביעות, בהתחלה הוא אמר שאינו יודע אם יוכל לעמוד בזה מפני שבכל חורף הוא רגיש לקור ומצטנן בקלות,

'אמרתי לו כי אם תקפיד לבוא כל יום ללמוד לא תהיה חולה' - ציין רבינו, וסיים: ואכן תקופה הוא הקפיד מאוד אבל יום אחד הוא לא בא ללמוד כי לא רצה להפסיד איזה מאורע, ולמחרת נעשה חולה והפסיד את הלימוד להרבה זמן'.

ורבינו עצמו הראה מקור להנהגתו שלא לבטל שום קביעות, מדברי חז"ל קבעת עתים לתורה, 'קבעת' הוא מלשון קביעות, שלא לשנות לעולם!. ראה שם עוד עובדא מופלא בשם חתן רבינו הגאון רבי שרגא שטיינמן שליט"א ראש מוסדות אורחות תורה, ע"ש עוד.

רבינו מעיין בספר 'החובות' של הגאון רבי גדליהו הוויגסברג שליט"א

בהקשר לזה נוסף, כי דווקא באותם שעות בהם היה עייף, ראו הכל כי רוח הקודש גלויה מדברת מתוך גרונו. בידינו יותר מעדות אחת, על כך שלא פעם היה נראה אומר משפטים ותשובות כאילו 'חסרי פשר', אך דווקא אז, הכל נוכחו לראות כי אין מילה יוצאת מפיו לבטלה. בנושא זה נרחיב אי"ה בזמן אחר.

[הוספת חתן רבינו, מרן הגר"ש שטיינמן: פעם רעייתי ע"ה - בת רבינו ראתה אחרי קבלת קהל בערב שהוא מותש מאוד, היא שאלה אותו על כך, וענה לה, חושבים שאני משיב תשובות קצרות בלי מחשבה ('שולף מהשרוול') אבל לא יודעים שאני חושב היטב לפני כל תשובה וברכה שאני עונה!!!]

תמונה נדירה מאוד (חורף תשס"ט), של רבינו יושב בתשישות ועייפות, ב 'הול' שבכניסה לביתו, ומקבל את הקהל אחרי השעה עשר בערב. לידו נכדו רבי אריה קניבסקי

הסוד: קביעות בעקביות

רבינו היה מקפיד מאוד על סדרי זמני הלימוד שיהיו קבועים בלי איחורים, במשך השנים היו לו חברותות שונות, עם כולם הייתה לו דרישה אחת: שיגיעו בזמן ולא יאחרו.

הדייקנות והשעה הקבועה - הייתה אצלו המכריע הגדול בהמשך הלימוד עם החברותא!... מי שלא עמד בתנאי הזה - אחת דתו למצוא את עצמו מפסיד את הלימוד בחברותא עם שר התורה...

אחד מהחברותות בתקופות ההם - היה בחור צעיר, שהתקשה להגיע ללימוד בזמן ואמר כי אין מי שיעיר אותו, כתגובה הציע לו רבינו שיבוא לישן בביתו וכך יקל עליו להשכים ללימוד המשותף, ואכן כך היה, במשך תקופה ארוכה הוא ישן בבית רבינו וזכה להתעורר על ידו מידי בוקר...

נציין עוד עדות, אותה שמענו מהגאון רבי בצלאל פכטהלט שליט"א, שזכה ללמוד עם רבינו במשך תקופה, שרבינו ראה שקשה לו להשכים קום ולבוא בזמן ללימוד, הוא אמר לו אני יעזור לך לקום, והיה הולך כל בוקר לביתו השכם בבוקר, כדי להעיר אותו לבוא ללמוד לזמן הקבוע.

יש סדר למקרא

בטבעו רבינו איש נקי ומסודר מאוד, אינו סובל בלבול ובלגן. בחדרו ובשולחן הלימוד שלו לא ניתן למצוא חפצים 'סתם' שלא שייכים לנושא בו הוא עוסק כעת, כל מה שלא קשור לענין - לא נמצא. כמו כן, בכל ענין שהוא מתחיל הוא מקפיד לגמור אותו ורק אז לעבור לנושא הבא.

מובן, כי אם צריך השולחן מתמלא בספרים וחפצים הנצרכים, כי כשצריך - הסדר הוא שהשולחן יהיה עמוס... אבל בשגרת החיים כל דבר דבור על אופנו. סדר זה, אינו משום 'היגיינה' או שהוא 'אסטניס' וכדומה, אלא הוא כלי נצרך לעבודת ה' בתורה ובתפילה, מי שאינו מסודר מתבלבל ומבלבל בקלות. בהנהגה זו השתמש רבינו גם בחינוך הילדים, אך בל נקדים את המאוחר.

השולחן נקי מכל חפץ מיותר. רבינו כותב חידושי תורה

10 בערב, קריאת שמע שעל המיטה

'מידי לילה בשעה עשר (בשעון חורף כמובן) היה אבא קורא קריאת שמע שעל המיטה ועולה על יצועו ובשעה שתים וחצי לפנות בוקר כבר שב לחדר הספרים (=הסלון מכונה חדר הספרים) מתארת בתו בספרה בית אימי (עמוד 315).

על השעה הקבועה הוא הקפיד ושמר מכל משמר, את כל הענינים הוא סידר קודם לכן, כדי להיות פנוי ומוכן לישון בזמן, וממילא לקום בזמן. שינה מעבר לשעה הקבועה היתה דבר די נדיר אצלו. מעניין להוסיף, כי לפני כעשרים וחמש שנה כשהתרבו האנשים הצובאים על דלתותיו, והיה מן ההכרח לקבוע זמן קבוע לאנשים, ביקש רבינו לקבוע את שעת הקבלת קהל לשעות הערב - לילה אחרי שגומר את כל סדרי הלימוד. הוא קבע איפה את הזמן לשעה 10, אחרי גמר הלימוד, שהאנשים יבואו על חשבון השינה ולא על חשבון הלימוד.

באותם תקופות, הוא היה יורד מעליית הגג בביתו - שם שהה רוב היום, אל דירתו הרגילה, מתיישב על הכסא בהול שבפתח הבית, ומקבל את מאות האיש שהמתינו לפתחו, לא פעם היה נרדם מעייפות, אך היה מתעקש להשלים את החסד היומי לאנשים.

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש לחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 שלוחה-4310